

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΜΑΣ

ΝΕΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΕΙΟΝ - ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΣ - ΠΕΡΙΣΤΑΣΙΣ

ΑΠΟ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ "ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΗΡΥΚΑ"

Μόλις φθάση τις εις τὸν τελευταίον σταθὸν Θεσσαλονίκης, ἀρ-
γίζει νὰ βλέπῃ σὺν μαργαρίτας,
σπαρμένα ἀλληλοδιαδόχως τὰ προ-
σφυγικὰ χωριουδάκια, ἀπὸ σπη-
κία ἄσπρα, ὅλα σχεδὸν ὁμοία καὶ
ισόγεια, ἀλλὰ πολὺ ψεύτικα καυο-
μένα.
Καὶ πρῶτον παρουσιάζεται ἡ
Καλομαριά. Μετὰ ταῦτα τὸ Νέον
Ρύσιον (Ἀρετσίου), μαγευτικὸν
παράλιον χωριουδάκι. Μετὰ τὴν
Ἀρετσίου ἡ Καλλιπολίς, καὶ ἐν τῷ
μεταξὺ τοιαῦτα.
Μετὰ τὴν Καλλιπὸν αἱ Νέαι
Ἐπιβάται, ὅλως ἥτο τὸ Μυαροῖ
Τσιφλίκι. Καὶ μετὰ τὰς Ἐπιβάτας,
τὸ Νέον Οἰκονομεῖον, τὸ ὁποῖον ἔ-
χει μόνον ἑκατὸν στήλια. Οἱ κά-
τοικοι τοῦ εἶναι Οἰκονομεῖται, Ἐ-
ξαστερητοὶ καὶ ἔως 15 οὐκ ἐγγί-
νται ἀπὸ τὸ Ζουγκουδάκι. Δὲν συν-
εργάζονται διὰ τὸ ὄνομα τοῦ χωριοῦ.
Ὁ καθὲς ἤθελε νὰ ὀνομασθῇ μὲ
τὸ ὄνομα τοῦ χωριοῦ τοῦ καὶ διὰ
τοῦτο τὸ ὄνομασαν Ἀγίαν Τριά-
δα. "Ὅλα αὐτὰ τὰ χωριουδάκια ἄ-
πὸν ἀναμεταξύ των μισοῖ ὅρα.
Προτείνουν ἡ Καλλιπὸς καὶ
αἱ Ἐπιβάται, διότι οἱ κάτοικοι των
εἶναι κάπως εὐπορώτεροι καὶ φι-
λοπόδοι.
Ἐκείων κέντρα εἰς τὴν παρα-
λίαν, καὶ οἱ Θεσσαλονικεῖς καμνοὺν
ἐκδρομὰς μὲ τὰ βατοράκια καὶ τὸ
ἐσπέρως ἐπιστρέφουν. Πολλοὶ με-
ταβαίνουν νὰ παραθερίσουν. Αἱ
ἐκδρομαὶ αὐταὶ δὲ τὰ ἀναδείξουν,
καὶ τὰ χωριουδάκια αὐτὰ θὰ ἴ-
κωνται ἐξοχικὰ προάστια τῆς Θε-
σσαλονίκης.
Διαφέρει ὅμως διὰ τὸ δικαίωμα
Οἰκονομεῖον. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ἀπὸ
ἀέρα, ὅρασαν θάλασσαν καὶ νερὰ
καλὰ, ὅλο τίποτε δὲν ἔχει. Ὁ ἑ-
φελτικός εἶναι ὁ δεύτερος χρόνος
τῆς συστάσεώς του. Οἱ κάτοικοι
τοῦ εἶναι παρῳδοί. "Ὁ Ἐτοι-
κισμὸς τοῦς ἔχει ὅσην ὀλίγην σπο-
ράν καὶ ὥρα καὶ τοὺς διμοιράσας
τὴν γῆν, ὅπως ἐπιδοθῶν εἰς τὴν
γεωργίαν. Ἀλλ' ἡ γῆ ἐκεῖνη εἶναι
ἀκαλλιεργήτος ἐπὶ τόσα ἔτη καὶ
κατημένη, καὶ δὲν ἀπέδωκε σχε-
δὸν τίποτε, κατὸν ὑπερβολικὸν
κόπον. Τόση δὲ ἦτο ἡ πτώχεια των
κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα, ὥ-
στε ἔβλιν ὑποθηκίσαν καὶ τὰ σιν-
δόνια των ἀσπί, ὥστε νὰ ἐξοικονο-
μώσιν τὸ ψωμὶ των. Ἐφ' ὧς
ἡ γῆ καλλιεργηθεῖσα τὸ δεύτερον,
τοὺς ἔδωκε κατὰ περισσώτερον, ἐν-
δομήσαν ὀλίγον καὶ τὰ ἀποστά-
νια των καὶ ἐπομένως εἶναι κάπως
παρηγορημένοι. Πληρώνουν ὅμως
χρεὶ εἰς τὴν Γεωργικὴν Τράπεζαν
καὶ τὸν χειμῶνα πάλιν δὲ ὑποθέ-
ρουν μὲ αὐτὴν τὴν ἀκριθείαν. Εἰς
τὸ ἐκεῖ σχολεῖον διδάσκει ἡ κυρία
Σταματιάδου. Τὸ Σχολεῖον ἦτο κα-
τοικία ἐνὸς Ἐξαστερητοῦ, καὶ ὁ
Ἐτοικισμὸς τὸ ἔδωκεν εἰς τοὺς χω-
ριανούς διὰ σχολεῖον. Ἐκτὸς ἀπὸ
ἓνα μαυροπίνακα, δύορον μὲς Ἀ-
μερικανίδος καὶ τέσσαρα θρανία,
δὲν ἔχει ἀπολύτως τίποτε.

Ἡ Ἐκκλησία των, ἂν δύναιτο
νὰ τὴν ὀνομάσῃ καλεῖς Ἐκκλησίαν,
τὴν περιορίζουν τέσσαρες τοῖχοι,
ὁλόγυνοι, τὸ δάπεδόν τῆς εἶναι
χωρὶα, διεσπασμένον εἰς διάφορα
σχήματα. Δὲν τὴν στολίζουν οὔτε
μανουάκια, οὔτε κανδήλαι, οὔτε
σταυροὶ. Τὸ μόνον στολίδι τῆς εἶ-
ναι δύο ἡ τρεῖς σταυροὶ, ἐκονίτσας
χρῶνινες καὶ ἑλνίνες, τὰς ὁποίας
ἔδωκαν ἀπὸ τὰ στήθια των. Μὲ με-
γαλὴν δυσκολίαν ἐφρόντισαν νὰ
εὗρουν μίαν παλαιὰν κολυμβήθραν.
Ἡ Ἀγία Τριάς εἶναι ὁλοῦ δι-
άσιον γυνή. Τὰ δὲ θεία τοῦ να-
του καὶ τὸ Ἐὐαγγέλιον παμύλατα,
σχεδὸν ὅλην. Τὰ μάτια τοῦ ἐπι-
σκόπου γεμίζουν ἀπὸ δάκρυα, διὰ
τὴν πενιχρότητα τῆς. Ὁ ἐπίτρο-
πος φαίνεται δραστήριος καὶ ἀγα-
θὸς ἀνθρώπος. Ἀλλὰ δὲ δύναιτο
νὰ καμῇ, ὅταν αἱ ἐκκλησίαι καὶ
Ἐκκλησίαι τὴν Κωνσταντινούπολιν
ταὶ εἰς 15 ὁρῶνται. Ἡ πόλις πε-
ρὶ ὅσον ἐπεκατέστησαν τὴν ἀπο-
δρομήν των τοὺς ἑσπέρως ἀπο-
πλογοὺς καὶ ἀσπύρας δὲν γινώσκου-
ναι νὰ τοὺς ὅρα. Ἐν ταῖς ταῖς
τις τῆς δὲν μποροῦν νὰ κα-
μῶν, ἀφοῦ ἔχεται στήλην καὶ τὴν
πολλὰ χροῖα. Ἡ καμῖνα των
εἶναι μὴ σπασμένη ὁδὸς, κορμα-
αῖναι εἰς 16 ἀποστήσεων τῆς ἐκκλη-
σίας.

"Ὅπως ὁ ψυχροπαγὼν ἐπικαλεῖ-
ται τὸν ἱατρὸν, ἵπτον τὴν βοηθί-
αν τὸν ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ καὶ ἄλλα-
χοῦ τῶν Ἰννοκέντων Πολιτικῶν
Οἰκονοματῶν καὶ Ἐξαστερητοῦ.
Δὲν ἵπτον ἀπὸ γὰρ νὰ ἐπιδῶν
ἀσπύρας εἰς τὴν τόσην κακοκοιμί-
αν; Ἡ πρώτη των ἐκκλησία οὐ-
δένα φαίνεται συνεχίζουσα. Ἀρ-
γὲ τὴν ὁρᾶν αὐτὴν δὲν θὰ συζη-
τηθῶν.
Ἐπιστολὰς ἐκείνου τοῦ ἱερωτικοῦ προέστη-
τος ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἔχουσιν τοῦ
Ἀγίου Νεοκλήου, καὶ ὁμοίως ἀ-
πὸ ἀλλῶν των κατὰ τὴν κοινότη-
τιν.
Περὶ τῶν ἐκκλησιῶν
Οἱ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ Περιστα-
τοὶ καὶ ἱερεῖς πλείον ἐχον συ-
στήν τὴν ἐκκλησίαν, ἥτις καὶ ἐ-
στὶν ἀρκετὰ βοηθήματα εἰς τοὺς
ἐκκλησιαστικὰς συμπληρώσεις των
ἐκκλησιῶν. Ἀλλ' ὅμως τινες ἐκ
ἐκκλησιῶν κατηγόρησαν τὴν ἐκ-
κλησίαν καὶ ἔπεισαν αἱ ἀποστο-
λικοὶ ἐκ Θεσσαλονίκης γρά-
μματα καὶ ὅρα, καὶ ὅρα, τὰ δ-
ὅς ἐχον ἀπόλυτον ἀνάγκην βο-
ήθων δὲν ἔπρεπε νὰ δώσῃ προ-
σὸν εἰς τὰς κακὰς γλώσσας, καὶ
τὸς συκοφαντίας τὸν καλοθελη-
τῶν, οἱ ὁποῖοι νομίζουν, ὅτι οἱ
ἐκκλησιαστικὸι καμνοὺν ἐκδοκίμους.

Εὐχόμενος κήρυξ. Ν. Μάρτυς
1926 Ὑφ' 18
ΧΙΟΥΣΤΕΛΛΑ
Εἰς τὴν ΠΑΝΣΙΟΧΟΡΟΝ ΘΡΑΚΗΝ
Περιπέτεια ταξιδιωτῶν λεωφορετῶν βοήθειαν των καὶ τοὺς ἔσωσαν ἀπὸ τὴν
Κατὰ πληροφορίαν τῆς Ἐτ' ἐφορετῶν ἐκδοκίμων ὅσον των.
Χιονοθύελλα ἐξερράγη χθὲς τὸ ἀπόγευμα. Οἱ ἀνέχεις ταξιδιωτὰς μεταφέρθησαν
εἰς τὴν περιχώρην Τραπεζῆς, Σηλοβρίας μετὰ μυσίας δυσχερείας εἰς τὸ Κομ-
μηνά αὐτοκίνητα καὶ λεωφορεῖα ἐκτε-
λούοντα τὴν συγκοινωνίαν ταύτην κατε-
λήθησαν κατ' ὁδὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ καὶ εἰς στεγαστῆς. Εἰς τὸ χωρίον ἐ-
πέσαν μόνον εἰς χάνδακας.
Ἐκείτων σαρὰντα ἐπιβάται περιεπλε-
γάντο ἐπὶ πεντάκωρον καὶ πλείον μέ-
εἰς τὸ σκότος ὥς ὅτου εἰδοποιήσεως αἱ
ἀρχαὶ ἔπεμψαν μετὰ τῶν χωρικῶν εἰς

Απομνημονεύματα Κ.Ε.
19 Ὑφ' 1935

Μόλις φθάσῃ τις εἰς τὸν τελευταίον σταθμὸν Θεσσαλονίκης, ἀρχίζει νὰ διέπῃ σὰν μαργαρίτας, σπαρμένα ἀλληλοδιαδόχως τὰ προσφυγικὰ χωριονύκκια, ἀπὸ σπητάκια ἄσπρα, διὰ σχεδὸν ὅμοια καὶ ἰσόγεια, ἀλλὰ πολὺ ψεύτικα κατωμένα.

Καὶ πρῶτον παρουσιάζεται ἡ Καλαμαριά. Μετὰ ταῦτα τὸ Νέον Ρύσιον ('Αρετσού), μαγευτικὸν παράλιον χωριονύκκιο. Μετὰ τὴν 'Αρετσούν ἡ Καλλιπόλις, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ τοιαύτῃ.

Μετὰ τὴν Καλλιπόλιν αἱ Νεαὶ Ἐπιβάται, ἄλλοτε ἦτο τὸ Μπαχσε Τσιφλίκι. Καὶ μετὰ τὰς Ἐπιβάτας, τὸ Νέον Οἰκονομεῖον, τὸ ὁποῖον ἔχει μόνον ἑκατὸν σπητάκια. Οἱ κάτοικοί του εἶναι Οἰκονομίται, Ἐξαστερηνοὶ καὶ ἕως 15 οἰκογένηται ἀπὸ τὸ Ζουγκουδάκι. Δὲν συνεισφέρουν διὰ τὸ ὄνομα τοῦ χωριοῦ. Ὁ καθεὶς ἤθελε νὰ ὀνομασθῇ μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ χωριοῦ του καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὀνόμασαν Ἀγίαν Τριάδα. Ὅλα αὐτὰ τὰ χωριονύκκια ἀπέχον ἀναμεταξύ των μισὴ ὥρα.

Πρωτεύουν ἡ Καλλιπόλις καὶ αἱ Ἐπιβάται, διότι οἱ κάτοικοί των εἶναι κάπως εὐπορώτεροι καὶ φιλοπόδοι.

Ἐκαμάν κέντρα εἰς τὴν παραλίαν, καὶ οἱ Θεσσαλονικεῖς κáμινουν ἐκδρομαῖς μετὰ τὰ βαποράκια καὶ τὸ ἑσπέρας ἐπιστρέφουν. Πολλοὶ μεταβαίνουν νὰ παραθερίσουν. Αἱ ἐκδρομαὶ αὐταὶ θὰ τὰ ἀναδείξουν, καὶ τὰ χωριονύκκια αὐτὰ θὰ γίνουν ἐξοχικὰ προάστεια τῆς Θεσσαλονίκης.

Διαφέρει ὁμοῦ διὰ τὸ δυστυχεῖς Οἰκονομεῖον. Ἐκτὸς ἀπὸ καθαρὸν ἀέρα, ὠραίαν θάλασσαν καὶ νερὰ καλὰ, ἄλλο τίποτε δὲν ἔχει. Ὁ ἐφρτεινὸς εἶναι ὁ δευτέρος χρόνος τῆς συνστάσεώς των. Οἱ κάτοικοί του εἶναι πτωχότατοι. Ὁ Ἐποικισμὸς τοὺς ἔχει δώσῃ ὀλίγην σποράν καὶ ζῶα καὶ τοὺς διεμήρασε τὴν γῆν, ὅπως ἐπιδοθοῦν εἰς τὴν γεωργίαν. Ἀλλ' ἡ γῆ ἐκείνη εἶναι ἀκαλλιεργήτος ἐπὶ τόσα ἔτη καὶ πατημένη, καὶ δὲν ἀπέδωκε σχεδὸν τίποτε, κατόπιν ὑπερβολικῶν κόπων. Τόση δὲ ἦτο ἡ πτώχεια τὸν κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα, ὥστε εἶχον ὑποθηκεύσῃ καὶ τὰ σινδόνια των ἀκόμη, ὥστε νὰ ἐξοικονομήσουν τὸ ψωμί των. Ἐφρέτο ἡ γῆ καλλιεργηθεῖσα τὸ δεύτερον, τοὺς ἔδωκε κατὰ περισσώτερον, εὐδοκίμησαν ὀλίγον καὶ τὰ μυστάνια των καὶ ἐπομένως εἶναι κάπως παρηγορημένοι. Πληρώνουν ὁμοῦ χρεὴ εἰς τὴν Γεωργικὴν Τράπεζαν καὶ τὸν χειμῶνα πάλιν θὰ ὑποφέρουν μετὰ τὴν ἀκρίβειαν. Εἰς τὸ ἐκεῖ σχολεῖον διδάσκει ἡ κυρία Σταματιάδου. Τὸ Σχολεῖον ἦτο κατοικία ἐνὸς Ἐξαστερηνοῦ, καὶ ὁ Ἐποικισμὸς τὸ ἔδωκεν εἰς τοὺς χωριανούς διὰ σχολεῖον. Ἐκτὸς ἀπὸ ἓνα μαυροπίνακα, δῶρον μιᾶς Ἀμερικανίδος καὶ τέσσαρα θρανία, δὲν ἔχει ἀπολύτως τίποτε.

Ἡ Ἐκκλησία των, ἂν δύναιτο νὰ τὴν ὀνομάσῃ κανεὶς ἐκκλησίαν, τὴν περιορίζουν τέσσαρες τοῖχοι, ὀλόγυμνοι, τὸ δάπεδόν της εἶναι χῶμα, διεσπορημένον εἰς διάφορα σχήματα. Δὲν τὴν στολίζουν οὔτε μανουάλια, οὔτε κανδήλαι, οὔτε σταυροί. Τὸ μόνον στολίδι της εἶναι δύο ἢ τρεῖς σταυροί, εἰκονίτσες χάριτες καὶ ξύλινες, τὰς ὁποίας ἔδωκεν ἀπὸ τὰ σπήτια των. Μετὰ γὰρ τὴν δυσκολίαν ἐφρόντισαν νὰ εὕρουν μίαν παλαιὰν κολυμβήθραν.

Ἡ Ἀγία Τράπεζα εἶναι ὅλως διόλου γυμνή. Τὰ δὲ βιβλία τοῦ ψάλλον καὶ τὸ Εὐαγγέλιον παμπάλαια, σχεδὸν ῥάκη. Τὰ μάτια τοῦ ἐπισκόπου γεμίζουν ἀπὸ δάκρυα, διὰ τὴν πενιχρότητά της. Ὁ ἐπίτροπος φαίνεται δραστήριος καὶ ἀγαθὸς ἄνθρωπος. Ἀλλὰ τί δύναται νὰ κάμῃ, ὅταν αἱ εἰσπράξεις τῆς ἐκκλησίας τὴν Κυριακὴν ἀνέρχονται εἰς 15 δραχμάς. Εἰς πολλὰ μέρη δπου ἐπεκατέστησαν τὴν συνδρομὴν των τοὺς ἔδωξαν, δαψύτως πτωχοὺς καὶ ἀσήμους δὲν γινώσκοντες κανεὶς νὰ τοὺς 'δῇ! Ἀπ' ἑαυτοῦ των τίποτα δὲν μποροῦν νὰ κάμουν, ἀφοῦ ἔρχεται στικτὸν πεινῶν, ὅπως νὰ κατορθώσουν τι μετὰ τὰς ἁρῶνας. Ἡ καμπάνα των εἶναι μιὰ σπασμένη ὀδὸς, κορμασμένη εἰς τὸ παραθύρον τῆς ἐκκλησίας.

Σελ. 18 1926

Ὅπως ὁ ψυχorroγῶν ἐπικαλεῖται τὸν ἱατρὸν, ζητοῦν τὴν βοήθειαν τῶν ἐν Νεᾷ Ὑόρκῃ καὶ ἄλλαι τοῦ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν Οἰκονομιῶν καὶ Ἐξαστερηνῶν. Δὲν ἔμπορουν ἀρὰ γε νὰ ἐπέλθουν ἄραγοι εἰς τὴν τόσῃν κακομοιριά των; Ἡ πρώτη των ἐκκλησίς οὐδένα φαίνεται συνεκίνησε. Ἀρὰ γε τὴν φορὰν αὐτὴν δὲν θὰ συγκινηθοῦν;

Ἐπεκαλούμεθα ἰδίως τὴν βοήθειαν τοῦ ἱερατικοῦ προοιταμένου τῆς ἐν Νεᾷ Ὑόρκῃ Ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Νικολάου, καταγομένου ἀπὸ πλησίον των χειμένην κομῶπλιν.